

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek (sprawozdawca)

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa B. S.

przeciwko D. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w U.

o przywrócenie do pracy w związku z wypowiedzeniem umowy o pracę i

rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia, o uchylenie kary porządkowej, o

odszkodowanie w związku z dyskryminacją,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 23 sierpnia 2022 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Słupsku

z dnia 25 sierpnia 2021 r., sygn. akt V Pa 28/20,

1. oddala zażalenie,

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Słupsku, postanowieniem z 25 sierpnia 2021 r., sprawdził i ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym na kwotę 4.271,90 zł (pkt 1) oraz odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z 3 grudnia 2020 r. w sprawie V Pa 28/20 (pkt 2).

W sprawie ustalono, że Sąd Okręgowy w Słupsku w sprawie V Pa 28/20 zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku z 5 kwietnia 2017 r. i zasądził od pozwanego D. Sp. z o.o. w U. na rzecz powódki B. S. kwotę 4.271,90 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę. Wyrok Sądu drugiej instancji zaskarżył skargą kasacyjną pozwany, wskazując wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 54.925 zł (4.477,03 x 12).

Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawach o roszczenia pracowników dotyczących nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy, wartość przedmiotu sporu stanowi przy umowie na czas oznaczony stanowi suma wynagrodzenia za pracę za okres sporny, lecz nie większy niż za rok. Skoro na rzecz powódki zasądzono świadczenie pieniężne w kwocie 4.271,90 zł, to dana kwota odszkodowania wyznacza wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 19 k.p.c.). Tym samym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, bowiem dotyczy sporu poniżej 10.000 zł (art. 398² § 1 k.p.c.) i wobec tego podlega odrzuceniu w myśl art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżył zażaleniem pełnomocnik strony pozwanej, wskazując na naruszenie: art. 19 § 1 w związku z art. 398² § 1 k.p.c., przez wadliwe zastosowanie i ustalenie, że wartość przedmiotu sporu wyznacza równowartość odszkodowania z tytułu wadliwego rozwiązania umowy o pracę i tym samym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna; (-) art. 23¹ k.p.c., przez jego niezastosowanie, mimo że powód domaga się przywrócenia do pracy, a nie odszkodowania; (-) art. 398²¹ w związku z art. 391, 23¹ i 26 k.p.c., przez ich niezastosowanie, podczas gdy w sprawach pracowników zatrudnionych na czas nieoznaczony, stanowi suma wynagrodzenia za okres roku, zaś zaskarżenie wyroku Sądu odwoławczego w całości wartość przedmiotu zaskarżenia odpowiada utrwalonej przed sądami obu instancji wartości przedmiotu sporu, zwłaszcza z uwagi na regułę z art. 26 k.p.c., to jest utrwalenia wartości przedmiotu sporu w procesie.

Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W odpowiedzi na zażalenie powódka wniosła o jego oddalenie i orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że zażalenie wniesiono na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od przedmiotu postępowania, gdyż w sprawach o roszczenia majątkowe przysługuje tylko, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia przekracza pewien próg. Rozpoznając zażalenie, Sąd Najwyższy weryfikuje zatem, czy sprawa została odpowiednio zakwalifikowana przez Sąd drugiej instancji do spraw, w których skarga kasacyjna przysługuje w zależności od wartości przedmiotu zaskarżenia, ewentualnie czy wartość ta została prawidłowo ustalona przez Sąd drugiej instancji.

Zarzut naruszenia art. 23¹ k.p.c. jest niezasadny, ponieważ art. 398² § 1 k.p.c. stanowi o wartości przedmiotu zaskarżenia, a nie wartości przedmiotu sporu. Na wartość przedmiotu zaskarżenia składa się wartość, jaką z perspektywy wnoszącego skargę kasacyjną wyznacza wyrok Sądu drugiej instancji. Zatem, gdy Sąd drugiej instancji w miejsce przywrócenia do pracy orzeka o odszkodowaniu, to zasądzona w tym orzeczeniu suma stanowi wartość przedmiotu zaskarżenia, a nie pierwotnie zgłoszona przez powoda wartość przedmiotu sporu ustalona zgodnie z art. 23¹ k.p.c. Przy tej okazji wspomnieć tylko wypada, że pozwany „został pokrzywdzony” orzeczeniem zobowiązującym go do zapłaty określonej sumy pieniężnej i tylko w tym zakresie istnieje jego *gravamen* (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 1997 r., III CKN 152/97, LEX nr 50615, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2003 r., I CKN 382/01, LEX nr 109434). Pojęcie *gravamen* leży u podstaw konstrukcji środków zaskarżenia takich jak apelacja oraz nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej. Skoro pozwany przegrał proces w części dotyczącej kwoty 4.271,90 zł, to jego interesu prawnego nie wyznacza dochodzona przez powódkę suma pieniężna, lecz kwota jaką *de facto* otrzymała.

Także zarzut naruszenia art. 19 § 1 k.p.c. jest bezpodstawny. Przypomnieć należy, że Konstytucja gwarantuje każdemu prawo do dwuinstancyjnego postępowania (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 października 2004 r.,

SK 23/02, OTK-A 2004 nr 9, poz. 89). Konstytucja nie wymaga natomiast zagwarantowania kontroli orzeczeń w postępowaniu kasacyjnym. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego przyjęto, że wyłączenie pewnych spraw spod kontroli kasacyjnej nie narusza prawa do sądu, mieści się też w standardach prawa międzynarodowego, a kryterium wartości przedmiotu zaskarżenia może być konstytucyjnie dopuszczalnym kryterium uznania sprawy za sprawę mniejszej wagi. Nie dochodzi zatem także do naruszenia zasady równości, ponieważ w ramach kryterium różnicującego jakim jest wartość przedmiotu zaskarżenia, wszyscy znajdujący się poniżej i powyżej tego kryterium traktowani są tak samo. Każdy, którego sprawa dotyczy roszczeń majątkowych o wartości niższej od przewidzianego w art. 398² § 1 k.p.c. progu, nie może wnieść skargi kasacyjnej, jeżeli dochodzi od byłego pracodawcy jedynie odszkodowania. Kryterium wartości przedmiotu sporu jest kryterium jednoznacznym i transparentnym, a ponadto relatywnie szeroko stosowanym w postępowaniu cywilnym. W końcu badanie przez Sąd drugiej instancji wartości przedmiotu zaskarżenia ma na celu sprawdzenie, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna ze względu na minimalny próg (art. 398² § 1 k.p.c.) i tego rodzaju czynność nie może być utożsamiana z weryfikacją wartości przedmiotu sporu (art. 25 i 26 k.p.c.), bo zaniechania na tym polu mogłyby doprowadzić do rozpoznania sprawy, w której skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (zob. szerzej postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 marca 2021 r., I PZ 10/21, LEX nr 3147284; z dnia 5 sierpnia 2020 r., I PZ 3/20, LEX nr 3066725).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]